

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych 1984-2009: od 25 lat bronimy ludzi pracy

Kronika związkowa

2 lipca 2009

Nr 112 (1650)/2009

<http://kronika.opzz.org.pl>

Rok XIV

Redaktor: Grzegorz Ilka

e-mail: ilka@opzz.org.pl

tel.: 022 551 55 04, fax: 022 551 55 24
00-924 Warszawa, ul. M. Kopernika 36/40

W SEJMIE O PAKIECIE ANTYKRYZYSOWYM – II CZYTANIE

Część wypracowanych przez związki zawodowe i organizacje pracodawców propozycji zawartych w „Pakiecie Działań Antykryzysowych” trafiło już do Sejmu w postaci rządowych projektów ustaw: o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców (druk nr 2044), o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (druk nr 2045).

30 czerwca br. odbyło się drugie czytanie tych projektów ustaw.

Ponieważ sprawa „Pakietu Działań Antykryzysowych” jest niezwykle ważna dla związkowców i budzi wiele kontrowersji, w kolejnych „Kronikach związkowych” publikujemy najważniejsze fragmenty dyskusji.

W tym numerze publikujemy wystąpienie posła sprawozdawcy (do druku nr 2045) Agnieszki HanaJCzyk (Platforma Obywatelska) oraz wystąpienie posła Sławomira Piechoty w imieniu Klubu Parlamentarnej Platformy Obywatelskiej w trakcie II czytania w dniu 30 czerwca 2009 r.

POSEŁ SPRAWOZDAWCA AGNIESZKA HANAJCZYK:

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Panie Ministrze!

Mam zaszczyt przedstawić sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny z prac nad rządowym projektem ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, druk nr 2045. Pierwsze czytanie rządowego projektu odbyło się na posiedzeniu Sejmu w dniu 19 czerwca br., a następnie skierowano powyższy projekt w celu rozpatrzenia do Komisji Finansów Publicznych oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.

Na posiedzeniu wspólnym obu komisji w dniu 26 czerwca zostało przedstawione sprawozdanie podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowych projektów ustaw, w tym ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Członkowie Komisji Finansów Publicznych i Komisji Polityki Społecznej i Rodziny wnoszą o przyjęcie powyższego projektu w brzmieniu przedłożenia rządowego.

Proponowana ustawa jest związana z pracami nad pakietem działań antykryzysowych i dotyczy zmian tzw. ustawy PIT, wychodząc naprzeciw postulatam partnerów społecznych (związków zawodowych i związków pracodawców), które zostały zawarte w części I pakietu pkt 2 i 3, tj.: Rozwiązania w obszarze wynagrodzeń i świadczeń socjalnych. Partnerzy społeczni wnioskowali w tym pakiecie m.in. o to, aby znieść opodatkowanie zapomóg udzielanych przez związki zawodowe oraz świadczeń wypłacanych z zakładowego funduszu świad-

czeń socjalnych. Ponadto proponowali zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych pomocy socjalnej realizowanej w formie bonów uprawniających do ich wymiany na towary lub usługi, w tym tzw. bonów towarowych.

W aktualnym stanie prawnym ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych przewiduje szereg zwolnień przedmiotowych odnoszących się do zapomóg i świadczeń wypłacanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Są to zwolnienia ukierunkowane celowo i dotyczą konkretnego rodzaju wydatków, np. jednorazowych zasiłków z tytułu urodzenia dziecka, wypłacanych z funduszy związków zawodowych, czy zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych. W proponowanym projekcie wnioskowane jest zwolnienie z opodatkowania zapomóg wypłacanych przez organizację związkową pracownikom należącym do tej organizacji, przy czym limit kwotowy dla zwolnienia z opodatkowania świadczenia nie może przekroczyć w roku podatkowym 638 zł.

W art. 1 pkt 2 proponuje się objęcie zwolnieniem z opodatkowania wydatków poniesionych na cele działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Przy czym nie ulega zmianie limit kwotowy, który nadal pozostałby na poziomie 380 zł w roku podatkowym. W tym miejscu należy powiedzieć, iż racjonalny ustawodawca nie powinien w obliczu kryzysu wprowadzać regulacji, abstrahując całkowicie od ich wpływu na stan finansów publicznych. Propozycja rządowa, zawarta w projekcie nowelizowanej ustawy, wyłącza bony, talony i inne zwolnienia z opodatkowania, uznając, że nie są to rzeczowe świadczenia w rozumieniu przedmiotowej ustawy.

Przyjęte rozwiązania poszerzenia zakresu zwolnień od podatku dochodowego w zakresie świadczeń przyznawanych pracownikom i finansowanych ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz funduszy związkowych z wyłączeniem bonów jest rozwiązaniem uniwersalnym, nieukierunkowanym wydatkowania otrzymanych kwot na duże sieci handlowe. Pracownik, otrzymując pieniądze, ma możliwości wyboru dostawcy, u którego dokona zakupu. Takie rozwiązanie nie preferuje żadnej grupy dostawców i stwarza zdecydowanie większe szanse wydatkowania zwolnionej kwoty w drobnym handlu, w firmach branży spożywczej czy turystyki. Zatem te zmiany są niewątpliwie racjonalne z punktu widzenia konkurencyjności. Jest to zasadniczy powód, iż takie unormowania zostały życzliwie przyjęte przez polskie środowisko rzemieślników oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

W art. 2 przewiduje się, aby proponowane regulacje miały zastosowanie do dochodów uzyskanych w 2009 r., co w konsekwencji powoduje, że zwolnieniem podatkowym objęte byłyby świadczenia zrealizowane także przed wejściem w życie ustawy. Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo!

W imieniu połączonych Komisji Finansów Publicznych i

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny wnosząc, aby Wysoki Sejm raczył uchwalić załączony projekt ustawy zawarty w druku nr 2045. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

PLATFORMA OBYWATELSKA POSEŁ SŁAWOMIR PIECHOTA:

Panie Marszałku! Szanowni Państwo!

Oba te projekty mają zasadniczo ten sam cel, są kolejnymi inicjatywami rządu mającymi służyć łagodzeniu skutków kryzysu, wspieraniu przede wszystkim sytuacji na rynku pracy. Dlatego z tych obu ustaw, w ocenie Klubu Parlamentarnego Platformy Obywatelskiej, wynika jasny i oczywisty priorytet – wsparcie dla przedsiębiorców tworzących miejsca pracy, którzy w oparciu o rachunek ekonomiczny potrafią je tworzyć i utrzymywać. O tym, że te dotychczasowe działania rządu Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego przynoszą pożądane efekty, świadczą twarde dane porównawcze sytuacji w Polsce i w innych krajach Unii Europejskiej. Te dane trzeba przypominać, bo wydaje się, że wielu mówców na tej sali zachowuje się, jakby Polska leżała w odległym kosmosie w oderwaniu od jakiegokolwiek otaczającej nas rzeczywistości innych krajów. Warto zatem przypomnieć, że wzrost produktu krajowego brutto w wielu krajach europejskich uległ znacznemu obniżeniu. Średnia dla wszystkich 27 krajów w I kwartale wynosiła minus 4,7%, a więc jest to spadek o prawie 5%. U naszych sąsiadów w Czechach ten spadek wyniósł minus 3,3%, u sąsiadów po zachodniej stronie – minus 6,7%. W krajach, które do niedawna uchodziły za przykłady dynamicznie rozwijających się europejskich tygrysów, a więc w Estonii, na Łotwie i na Litwie, ten spadek jest jeszcze większy, jest drastyczny: w Estonii ponad minus 15%, na Łotwie minus 18%, na Litwie minus 13,6%. W tej sytuacji wynik Polski, według metody przyjętej przez Eurostat, plus 1,1% to chyba najbardziej jednoznaczny dowód, że działania władzy publicznej w Polsce skutecznie wspierają gospodarkę, skutecznie wspierają sytuację na rynku pracy.

Podobnie można by przytoczyć dane o bezrobociu w krajach europejskich również po to, by jasno odpowiedzieć na te liczne, a przedziwne zarzuty sformułowane tu, na tej sali w trakcie pierwszego czytania, zarzuty, z których wywnioskowałem, że wielu przedstawicieli opozycji jest głęboko rozczarowanych tym, że kryzys w Polsce jest niewystarczająco ciężki, jakby tego oczekiwano. A więc warto przypomnieć, jeśli chodzi o wzrost bezrobocia – według metody stosowanej przez Eurostat za Międzynarodową Organizacją Pracy, metody pomiaru bezrobocia – że np. w Hiszpanii w ciągu ostatniego roku nastąpił wzrost z 11% do ponad 18%, na Łotwie bezrobocie wzrosło z 6,4% – prawie trzykrotnie – do 17,5%, na Litwie – z 5,1% do 16,8%. W związku z tym dopiero przy takim porównaniu widać, jak dobrze Polska radzi sobie z tym trudnym kryzysem, którego tak naprawdę odczuwamy jedynie skutki, a na jego przyczyny mamy ograniczony wpływ.

O tym, że ta sytuacja w Polsce jest wciąż dużo lepsza niż u naszych sąsiadów, świadczy także prognoza barometru zatrudnienia. Przewiduje ona wzrost zatrudnienia w trzecim kwartale tego roku.

Uważamy w związku z tym, że te dwie ustawy, nad którymi dzisiaj dyskutujemy, są właściwe, jeśli chodzi o sposoby dalszego wspierania sytuacji na rynku pracy. Ustawa o łagodzeniu skutków kryzysu ten priorytet jednoznacznie definiuje: wsparcie dla przedsiębiorców tworzących i utrzymujących miejsca pracy. Ustawa zawarta w druku nr 2044 spełnia także zasadniczą część postulatów partnerów społecznych, chociaż ci partnerzy społeczni między sobą się różnią. Różnią się choćby w sprawie o zakres elastyczności warunków zatrudnienia, zakres

elastyczności na rynku pracy. Ale to też jest przykład, który warto brać pod uwagę w związku z tymi obawami dzisiaj sformułowanymi, czy nie za daleko posuwamy się w tym uelastycznianiu sytuacji na rynku pracy. Elementem, który często budzi niepokój, jest skala pracy tymczasowej, zwłaszcza że w Polsce liczba osób zatrudnionych w tym systemie wzrosła w ciągu ostatnich 6 lat prawie dziewięciokrotnie. Warto jednak zauważyć, że Polska jest na samym końcu krajów Unii Europejskiej, jeżeli chodzi o wskaźnik zatrudnionych w formie pracy tymczasowej do ogółu zatrudnionych. Otóż średnia w Unii Europejskiej to jest 1,8%, czyli ci, którzy pracują w systemie pracy tymczasowej, stanowią 1,8% ogółu. W Polsce jest to sześciokrotnie mniej, a na przykład w Holandii, we Francji czy w Belgii jest to zdecydowanie powyżej 2%. Chodzi więc o to, abyśmy się tak przesadnie i na zapas nie bali elastyczności, która dobrze służy przedsiębiorstwom i – jak wynika z sytuacji na rynku pracy – dobrze służy pracownikom.

Wsparcie, które wynika z tych obu projektów, ma służyć utrzymaniu zdolności zatrudniania. Jest to możliwe dzięki zasobom odłożonym w Funduszu Pracy i w Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Uważamy, że właściwe jest dążenie do uelastycznienia zatrudnienia po to, by było ono odpowiednie w danym momencie do poziomu zamówień. Ten poziom zamówień zmniejsza się lub zwiększa. Niekiedy trzeba zwiększyć czas pracy po to, by pozyskać zamówienie, umieć wykonać to zamówienie. Ale są też okresy, kiedy nie ma zamówień wystarczających dla utrzymania pełnego zatrudnienia i wtedy pojawia się ten właściwy drugi mechanizm, mechanizm wspomagający, który ma służyć dofinansowaniu wynagrodzeń, ale także podnoszeniu kwalifikacji pracowników poprzez dofinansowywanie szkoleń. Uważamy, że ta ustawa właściwie definiuje te najskuteczniejsze formy wspierania zatrudnienia.

Podobną opinię Klub Parlamentarny Platformy Obywatelskiej ma co do projektu zmiany ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. To także kolejna – co trzeba podkreślić – inicjatywa rządu mająca na celu wspieranie przedsiębiorców tworzących miejsca pracy. O tym, jak szeroki jest ten pakiet rozwiązań, mówił obszernie podczas pierwszego czytania pan poseł Janusz Cichoń. Tym razem chodzi o zwolnienia z podatku od osób fizycznych dwóch form wsparcia pracowników: po pierwsze, zapomóg wypłacanych przez zakładowe organizacje związkowe, po drugie, świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Oba zatem sposoby wsparcia zatrudniania, wsparcia osób pracujących odnoszą się do tych, którzy już sami sobie pomagają. A zatem jest to pomoc dla tych, którzy pomagają. Nie jest to pomoc, która może zniknąć, ani pomoc, z której mógłby skorzystać każdy niezależnie od swojego starania i swojego zaangażowania. Dlatego uważamy, że właściwe jest wspieranie tych, którzy sami podejmują ten trud i mają zgromadzone zasoby, by wspierać pracowników w różnych trudnych sytuacjach. Uważamy, że ta ustawa będzie dobrze służyć utrzymaniu stabilnego zatrudnienia. Uważamy też, że właściwe jest jej rozciągnięcie w czasie od początku obecnego roku. To sytuacja wyjątkowa w legislacji, by ustawa obowiązywała wstecz, ale dobrze, że ta ustawa, przynosząc potrzebne efekty wsparcia dla pracujących, będzie obowiązywała już od początku tego roku, dlatego że świadczenia wypłacane od początku tego roku będą korzystały z tego zwolnienia podatkowego. W ten konkretny sposób państwo wspiera pracodawców, wspiera przedsiębiorców. Znamienne jest to, że ustawa ta została przyjęta bez jakichkolwiek modyfikacji w podkomisji i w komisji.

Konkludując, Klub Parlamentarny Platformy Obywatelskiej popiera obie inicjatywy w przedstawionej w sprawozdaniach formie. Dziękuję bardzo. *(Oklaski)*

Publikacja w oparciu o Sprawozdanie Stenograficzne z 45 posiedzenia Sejmu RP w dniu 30 czerwca 2009 r.